IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Spraw Zagranicznych**
(nr 57)
z dnia 22 lipca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 57)

22 lipca 2021 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Kuchcińskiego (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– informacja Ministra Spraw Zagranicznych na temat współpracy wyszehradzkiej; bilans polskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej 1 lipca 2020 r. – 30 czerwca 2021 r.

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2020 roku (druk nr 1329) w zakresie działania Komisji;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Szymon Szynkowski vel Sęk** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, **Maciej Szymanowski** dyrektor Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, **Dariusz Zielecki** pełniący obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, **Michał Kanownik** prezes Związku Cyfrowa Polska, **Dominik Héjj** analityk Instytutu Europy Środkowej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marcin Chorzewski**, **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych. Witam państwa serdecznie, witam panie posłanki i panów posłów. Witam pana ministra Szymona Szynkowskiego vel Sęka, wiceministra spraw zagranicznych oraz ekspertów i zaproszonych gości: profesora Macieja Szymanowskiego, dyrektora Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka oraz doktora Dominika Héjja, analityka w zespole wyszehradzkim z Instytutu Europy Środkowej. Witam również pana Dariusza Zieleckiego, dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. O umożliwienie udziału w posiedzeniu prosił również pan Michał Kanownik, prezes Związku Cyfrowa Polska, którego również witam.

Proszę państwa, na podstawie listy obecności stwierdzam kworum. Dołączony został państwu porządek obrad dzisiejszej Komisji. Obejmuje trzy punkty. Pierwszym punktem jest informacja Ministra Spraw Zagranicznych na temat współpracy wyszehradzkiej, bilans polskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej. Przypominam, że prezydencja trwała od 1 lipca ubiegłego roku, do 30 czerwca obecnego roku. Punkt drugi – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności NIK w 2020 r. (druk nr 1329) w zakresie działania naszej Komisji oraz sprawy bieżące.

Możemy kontynuować. Proszę państwa, poproszę pana ministra Szymona Szynkowskiego vel Sęka o udzielenie informacji dotyczącej punktu pierwszego. Informuję państwa, że przy liście podpisów jest wyłożona broszura, podsumowująca aktywność naszej Komisji z czasów prezydencji oraz materiał z różnymi wymienionymi wydarzeniami, które w kategorii dyplomacji parlamentarnej, czyli całego naszego parlamentu – chodzi

o Komisję Spraw Zagranicznych i prezydium Sejmu, marszałka Sejmu – odbywały się. Panie ministrze, proszę bardzo.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Szymon Szynkowski vel Sęk:
Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Dziękuję za zaproszenie i zorganizowanie Komisji, by móc przedstawić podsumowanie polskiej prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej, która zakończyła się z końcem czerwca tego roku.

Była prezydencją szczególną, bo po pierwsze, w szczególnych okolicznościach pandemii, niełatwą do zrealizowania wobec ograniczeń, wobec tego też, że tematyka była zdominowana przez pandemię i poszczególne etapy zarządzania tą pandemią. Najpierw, jeśli chodzi o kwestię obostrzeń, później, jeśli chodzi o kwestię ruchu transgranicznego, następnie o przygotowanie szczepień, kolejno o realizację szczepień. Była to prezydencja szczególnych uwarunkowań, jubileuszowa. W jej trakcie miało miejsce wydarzenie poświęcone uczczeniu 30-lecia współpracy wyszehradzkiej, czyli szczyt w Krakowie na poziomie premierów i na Helu na poziomie prezydenckim. Prezydencja z tych dwóch względów, właśnie niełatwych okoliczności, z drugiej strony okoliczności 30-lecia Grupy Wyszehradzkiej, była prezydencją szczególną.

Zanim przejdę do jej przebiegu i omówienia poszczególnych spotkań, pozwolicie państwo, że poproszę o chwilę uwagi i obejrzenie spotu, przygotowanego z okazji 30-lecia współpracy wyszehradzkiej. Spotu, który był emitowany w telewizjach państw Grupy Wyszehradzkiej jako element docierania z wiedzą o jubileuszu Grupy Wyszehradzkiej i o naszej prezydencji do szerokiej opinii publicznej. To także jeden z elementów charakterystycznych tej prezydencji. Staraliśmy się świętować 30-lecie nie tylko na poziomie politycznym, ale też obywatelskim. Zobaczcie państwo.

„Grupa Wyszehradzka obchodzi 30-te urodziny. Pokonaliśmy w tym czasie długą drogę. Dołączyliśmy do NATO i Unii Europejskiej, ale przede wszystkim zbudowaliśmy przyjaźń pomiędzy czterema narodami. Naszą współpracę rozpoczęliśmy już w XIV wieku, a jej współczesny rozdział otworzyły spotkania opozycjonistów w latach 70. Wkrótce spełniło się marzenie o wolności, a my wyznaczyliśmy sobie kolejny ambitny cel, powrót do Europy. 15 lutego 1991 r. podpisana została Deklaracja Wyszehradzka, potem dołączyliśmy do NATO, by wzmocnić nasze bezpieczeństwo, a następnie spełnił się sen wielu pokoleń. Wstąpiliśmy do Unii Europejskiej, gdzie działamy razem, dbając o interesy państw Europy Środkowej.

Dziś swoimi doświadczeniami dzielimy się z państwami Partnerstwa Wschodniego i Bałkanów Zachodnich wspierając ich europejskie aspiracje, ale Grupa Wyszehradzka to nie tylko polityka. To także Fundusz Wyszehradzki, który od 2000 r. pozwolił zrealizować blisko 6000 projektów, z 39 krajów. Z grantów i stypendiów Funduszu korzystają studenci, artyści, projektanci, promotorzy kultury i naukowcy. Za te i za kolejne lata współpracy Grupy Wyszehradzkiej w roku polskiej prezydencji – dziękujemy".

Tak, szanowni państwo, w trakcie polskiego przewodnictwa odbył się szereg spotkań wysokiego szczebla.

Zacznę, jeśli państwo pozwolicie, od statystyki, która pokazuje też aktywność naszej prezydencji. Na poziomie premierów odbyło się aż 20 spotkań, zarówno w formule fizycznych spotkań jak i wideokonferencji, 9 spotkań na poziomie ministrów spraw zagranicznych, w formule często wykraczającej poza spotkania samych ministrów spraw zagranicznych Grupy Wyszehradzkiej, bardzo często była to formuła V4+, na przykład z udziałem ministra spraw zagranicznych Japonii na Zamku Królewskim w Warszawie w maju, czy z udziałem ministrów spraw zagranicznych Bałkanów Zachodnich w Rogalinie pod Poznaniem 28 czerwca tego roku. Było też spotkanie ministrów spraw zagranicznych z ministrami spraw zagranicznych Partnerstwa Wschodniego. W sumie 9 spotkań. Co ważne, ponad 40 spotkań na poziomie ministrów konstytucyjnych, stojących na czele innych resortów, czyli bardzo aktywna współpraca sektorowa. W szczególności podkreślę spotkania ministrów rolnictwa, ministrów rodziny i polityki społecznej, które skutkowały konkretnymi rezultatami, podpisaniem deklaracji Pro Familia, o tym będę jeszcze mówił w dalszej kolejności.

Chciałem podziękować panu marszałkowi, panu przewodniczącemu Kuchcińskiemu, bo jest to w znacznej mierze jego zasługa – to 12 spotkań parlamentarnych wysokiego szczebla, czy to na poziomie przewodniczących parlamentów, czy to na poziomie przedstawicieli komisji. Szczególna aktywność Komisji Spraw Zagranicznych polskiego Sejmu, która doczekała się ujęcia w formie krótkiego zestawienia, z czego się cieszę. Warto też podkreślać tę mocną aktywność na poziomie parlamentarnym, za którą bardzo serdecznie dziękuję. Ona doskonale uzupełniała naszą prezydencję.

Jak już powiedziałem, okres polskiego przewodnictwa był trudny, bo przypadł na czas pandemii. Tematyka ta zdominowała w naturalny sposób pierwszy okres przewodnictwa, ale też przekuła się w konkretne decyzje Grupy Wyszehradzkiej. W październiku 2020 r. powołaliśmy Centrum Grupy Wyszehradzkiej do Spraw COVID-19, które pozwoliło na lepszą koordynację działań w zakresie walki z pandemią pomiędzy naszymi państwami. Jest to formuła spotkań w postaci wideokonferencji przedstawicieli Ministerstwa Spraw Zagranicznych i ministerstw zdrowia poszczególnych krajów Grupy Wyszehradzkiej, aby wymieniać doświadczenia i plany, a także dzielić się informacjami w kontekście zarządzania pandemią. W kontekście pandemii koncentrowaliśmy się jednak oczywiście nie tylko na usprawnieniu współpracy wewnątrz grupy, ale także na solidarności z naszymi najbliższymi partnerami. W trakcie polskiego przewodnictwa została zrealizowana w państwach Partnerstwa Wschodniego, ze środków Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, II edycja V4 East Solidarity Programme, w ramach której wspieraliśmy lokalne zdolności do walki z pandemią.

Nasze przewodnictwo koncentrowało się jednak także na innych obszarach niż pandemia. Z tych najważniejszych wymienię wspólną pracę nad wieloletnimi ramami finansowymi, czyli koordynację stanowisk i działań V4 w sferze negocjacji i programowania nowej perspektywy finansowej, ze szczególnym uwzględnieniem polityki spójności oraz planu odbudowy dla Europy. Przypomnę, że przed każdym posiedzeniem Rady Europejskiej, Grupa Wyszehradzka odbywa spotkanie koordynacyjne na poziomie premierów, żeby wypracować wspólne stanowisko w odniesieniu do najważniejszych punktów agendy. W pierwszej połowie naszej prezydencji, dominującą tematyką były wieloletnie ramy finansowe.

Ale także polityka wschodnia. Podczas szczytu premierów w Lublinie, 11 września tamtego roku, wyszliśmy z inicjatywą planu gospodarczego dla demokratycznej Białorusi. Ten pomysł został następnie zaakceptowany przez Radę Europejską i zrealizowany w maju, już uszczegółowiony przez Komisję Europejską. Tym samym, inicjatywa polskiej prezydencji, zaakceptowana przez Grupę Wyszehradzką, stała się inicjatywą unijną. Konkretem, można by powiedzieć, bo na tym koncentrowaliśmy się w trakcie naszej prezydencji – żeby była to prezydencja konkretów.

Reagowaliśmy również płynnie na zagrożenia płynące ze wschodu. Tak powstały oświadczenia premierów V4 w sprawie otrucia Aleksieja Nawalnego we wrześniu 2020 r. oraz wspólne oświadczenie w sprawie sabotażu magazynu amunicji w Czechach w kwietniu 2021 r., a także wspólne oświadczenie ministrów spraw zagranicznych V4 w sprawie Partnerstwa Wschodniego po spotkaniu szefów dyplomacji V4 Partnerstwo Wschodnie. W dziedzinie polityki migracyjnej, grupa V4, wraz z Estonią i Słowenią, zajęła wspólne stanowisko w sprawie nowego paktu w sprawie migracji i azylu w grudniu 2020 r.

Kulminacyjnym punktem naszej prezydencji był szczyt w Krakowie, jubileuszowy. Przypomnę, szczyt z obecnością przewodniczącego Rady Europejskiej, Charlesem Michelem, który był obecny w podczas wydarzenia. Podczas wydarzenia premierzy przyjęli dwie ważne deklaracje. Po pierwsze, okolicznościową, rocznicową deklarację premierów V4, wytyczającą główne obszary współpracy Grupy na przyszłość i zawierającą między innymi decyzję w sprawie zwiększenia budżetu Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego o 1/4, do 10.000 tys. euro rocznie, w celu wzmocnienia współpracy młodzieży wyszehradzkiej, w ramach hasła Pokolenie V4.

Wspomnę, że po raz pierwszy mówiliśmy o rozważeniu tej inicjatywy tutaj, na posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych, w obecności ekspertów, planując naszą prezydencję, czy na początku prezydencji. W wystąpieniach ekspertów, pana dyrektora Szymanowskiego, pana dyrektora Berdychowskiego, przewijał się wątek konieczności wzmoc-

nienia współpracy młodzieży. Z tymi refleksjami z Komisji poszliśmy dalej, co znalazło odzwierciedlenie w konkretnej deklaracji o zwiększeniu Funduszu Wyszehradzkiego w przeznaczeniu właśnie na ten cel dodatkowych środków w wysokości 2000 tys. euro rocznie.

Deklaracja premierów V4, to także deklaracja o chęci wzmocnienia współpracy w obszarze zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i miękkiego bezpieczeństwa na bazie Centrum COVID-19, utworzonego w październiku 2020 r. Chcielibyśmy, żeby ta platforma współpracy nie zniknęła wraz z końcem pandemii, ale żeby przekształciła się w mechanizm stałego zarządzania miękkim bezpieczeństwem w regionie w ramach Grupy Wyszehradzkiej. Zachęcam zresztą do lektury tej deklaracji rocznicowej premierów, bo w historii Grupy Wyszehradzkiej, można powiedzieć, już długo nie było dokumentu tak konkretnie ujmującego obszary współpracy i cele tej współpracy, wytyczającego długofalowe ramy tej współpracy. Ona rzeczywiście jest deklaracją ambitną.

Natomiast druga deklaracja, o współpracy cyfrowej, w sprawie wzajemnej współpracy przy realizacji programów cyfrowych jest już, można powiedzieć, realizowana. Są już też jej wymierne rezultaty. Na jej podstawie, w czerwcu bieżącego roku odbyło się pierwsze spotkanie biura V4 do spraw projektów cyfrowych. Projekt ten będzie kontynuowany podczas prezydencji węgierskiej.

Powiem teraz państwu o kilku najważniejszych elementach współpracy sektorowej, czyli co było przedmiotem spotkań i ustaleń ministrów konstytucyjnych różnych resortów. W zakresie infrastruktury, wspólnie, jako V4, ministrowie zgłosili listę kluczowych projektów infrastrukturalnych, które chcemy, aby zostały uwzględnione w ramach europejskiej sieci TEN-T. Tymi projektami są między innymi CPK, Via Carpatia, kolej dużych prędkości łącząca stolice V4. Ministrowie podkreślają także konieczność poprawy żeglowności dróg wodnych łączących nasze państwa. W ramach innych inicjatyw, powiem o wspólnym oświadczeniu ministrów V4 do spraw transportu w sprawie współpracy w zakresie rozwoju transportu kolejowego z czerwca bieżącego roku. Wspomnę jeszcze o non paper, podpisanym razem z Bułgarią, Rumunią i Chorwacją przez Grupę Wyszehradzką w sprawie wieloletniego programu prac dla instrumentu Łącząc Europę – Transport.

W zakresie współpracy w dziedzinie klimatu i środowiska, podjęliśmy szereg inicjatyw mających na celu zabezpieczenie polskich i wyszehradzkich interesów w ramach polityki klimatycznej i energetycznej. Premierzy i ministrowie środowiska państw V4+ kierowali wspólne listy dotyczące pakietu Fit for 55, dotyczące roli energii nuklearnej, czy oceny wpływu celów klimatycznych Unii Europejskiej do 2030 r. na poszczególne państwa. Łącznie, w trakcie polskiego przewodnictwa w obszarze klimatu i środowiska, odbyło się kilkanaście spotkań na szczeblu ministerialnym i eksperckim.

Temat bardzo ostatnio aktywny, jeżeli chodzi o nowy kierunek polskiej polityki zagranicznej, czyli Bałkany Zachodnie. Państwo wiecie, że w 2019 r. aktywność ta realizowała się w ramach Procesu Berlińskiego i polskiego przewodnictwa w Procesie Berlińskim, ale kiedy ten okres dobiegł końca, rozpoczęła się nasza prezydencja w Grupie Wyszehradzkiej i postanowiliśmy kontynuować wsparcie dla integracji Bałkanów Zachodnich ze strukturami europejskimi w ramach zaangażowania Grupy Wyszehradzkiej.

Jest to jedyny format współpracy regionalnej, można powiedzieć o znaczeniu politycznym, który tak aktywnie wspiera Bałkany Zachodnie w ich perspektywie europejskiej. W tym miejscu podkreśliłbym wspólne oświadczenie ministrów spraw zagranicznych Grupy Wyszehradzkiej w sprawie Bałkanów Zachodnich po spotkaniu szefów dyplomacji w formacie V4 Bałkany Zachodnie w Poznaniu i Rogalinie 28 czerwca b.r., czyli na koniec naszej prezydencji, a także non paper Grupy Wyszehradzkiej i Austrii w sprawie udziału państw Bałkanów Zachodnich w konferencji w sprawie przyszłości Europy. Chcemy, aby te państwa, skoro mają w przyszłości przystąpić do struktur europejskich, uczestniczyły w dyskusji o przyszłości Europy.

W zakresie współpracy obronnej przyjęto niepubliczny plan działania na rzecz współpracy obronnej Grupy Wyszehradzkiej. Rozpoczęto przygotowania do objęcia przez Wyszehradzką Grupę Bojową kolejnego dyżuru w 2023 r. W czerwcu bieżącego roku szefowie sztabów i obrony V4 podpisali Memorandum of Understanding, które tworzy pod-

stawy prawne dla utworzenia grupy bojowej i określa zasady jej funkcjonowania. Polska po raz kolejny pełni w niej rolę państwa wiodącego oraz wydziela dowództwo operacji. Podkreślę też pracę nad certyfikacją wspólnego z państwami V4 dowództwa połączonej grupy wsparcia logistycznego w ramach NATO, aktualizację strategii szkoleń i ćwiczeń Grupy Wyszehradzkiej, wspólne zamówienie sił zbrojnych V4 na amunicję pistoletową za pośrednictwem sojuszniczej agencji NSPA, podpisanie listu intencyjnego ministrów obrony V4 w sprawie nawiązania współpracy akademii wojskowych w dziedzinie komunikacji strategicznej.

Jeśli chodzi o współpracę ministerstw rodziny i polityki społecznej, chciałem bardzo mocno docenić aktywność naszego ministerstwa, pani minister Maląg, która zorganizowała dwie duże konferencje poświęcone tej współpracy z udziałem ministrów, swoich odpowiedników, ale także ekspertów. Doprowadziło to do przyjęcia prorodzinnej deklaracji Pro Familia 13 maja bieżącego roku. Są też aktywności, jest ich całkiem sporo, można by długo wymieniać, w dziedzinie gospodarki, organizacja agendy Agenda Forum 2030 z udziałem ministrów rozwoju gospodarki w formacie V4 z Bułgarią, Rumunią, wspólny komunikat ministrów gospodarki podkreślający znaczenie jednolitego rynku i zwalczania protekcjonizmu, w dziedzinie kultury przyznano nagrodę wyszehradzką Międzynarodowemu Centrum Kultury. To jest decyzja ministerstw do spraw kultury V4 z kwietnia. Współpraca ministrów rolnictwa i ich wspólna deklaracja w sprawie strategii „Z farmy na widelec", wspólnie Grupa Wyszehradzka z Bułgarią, Chorwacją, Rumunią i Słowenią. W sprawie reformy polityki rolnej też w takim poszerzonym gronie, jeszcze uzupełnionym o Litwę i Łotwę. Ostatni element współpracy sektorowej, na który chciałem zwrócić uwagę, to wspólne listy ministrów finansów V4 w sprawie taksonomii Unii Europejskiej i wspólna deklaracja ministrów finansów w sprawie współpracy w obszarze finansów z września ubiegłego roku.

Szanowni państwo, kończąc powoli moje wystąpienie – oczywiście pozostaję do państwa dyspozycji, jeśli chodzi o pytania – chciałbym podkreślić, że współpraca wyszehradzka to 30 lat nie tylko współpracy politycznej, ale jak państwo widzieliście w tym spocie, szereg zrealizowanych projektów społecznych. Ponad 6500 projektów w ramach Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego. Staraliśmy się w trakcie tej prezydencji eksponować obywatelski wymiar współpracy wyszehradzkiej, tak aby nie były to tylko spotkania na poziomie politycznym. Żeby nie były to ścisłe spotkania branżowe, poświęcone poszczególnej tematyce, ale żeby znaczenie współpracy wyszehradzkiej doceniały szerokie grupy społeczne i obywatele. Aby to było możliwe, konieczne jest docieranie z wiedzą o znaczeniu Grupy Wyszehradzkiej i integracji krajów naszego regionu dla obywateli. Dlatego Ministerstwo Spraw Zagranicznych i placówki zagraniczne prowadziły w trakcie polskiego przewodnictwa szeroko zakrojone działania promujące prezydencję.

Przykładami tych działań, poza zaprezentowanym spotem, jest aktywna komunikacja internetowa w mediach społecznościowych, samej rocznicy i jubileuszowego szczytu premierów V4 w Krakowie, której poszczególne elementy zostały wyświetlone przez użytkowników Twittera i Facebooka ponad 1300 tys. razy. Jest to wystawa rocznicowa, przygotowana we współpracy z Międzynarodowym Funduszem Wyszehradzkim. Są to murale. Za chwilę, na koniec, poproszę państwa o obejrzenie spotu o muralach odsłoniętych w czterech stolicach państw Grupy Wyszehradzkiej z okazji 30-lecia współpracy wyszehradzkiej. Zostały zrealizowane we współpracy z Narodowym Centrum Kultury. Był to międzynarodowy konkurs plakatowy, zrealizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Twórców Grafiki Użytkowej, skierowany do artystów państw Grupy Wyszehradzkiej, a także jubileuszowe znaczki przygotowane we współpracy z Pocztą Polską i jej wyszehradzkimi odpowiednikami. Emitowane były przez cztery poczty Grupy Wyszehradzkiej, w dużym nakładzie. Może się wydawać, że jest to tylko atrakcja filatelistyczna, ale znaczki są emitowane w nakładzie powyżej 100 tys. egzemplarzy, więc dzięki temu też docieramy z wiadomością o jubileuszowej prezydencji do wielu obywateli.

Ostatnim projektem, na który chciałem wskazać, jest mapa infrastrukturalna Grupy Wyszehradzkiej. Została opracowana we współpracy z Ośrodkiem Studiów Wschodnich. Mam nadzieję, że państwo tę mapę otrzymaliście albo otrzymacie. Czy członkowie Komisji Spraw Zagranicznych już dostali taką mapę od nas? Dobrze, jeżeli państwo jeszcze nie

otrzymaliście tej mapy, to oczywiście nadrobimy to i państwu przekażemy. Jest to mapa, która obrazuje stan istniejącej infrastruktury w Grupie Wyszehradzkiej, ale także planowane inwestycje infrastrukturalne, w tym Via Carpatia z jej odnogami, planowane linie kolejowe dużych prędkości. Była na tyle interesującym elementem naszej prezydencji, że pan premier Orban poprosił o jej przetłumaczenie na język węgierski i także będzie wykorzystywał ją do promowania Grupy Wyszehradzkiej na Węgrzech.

To tyle z mojej strony. Jeśli państwo pozwolicie, zakończymy spotem pokazującym właśnie ten społeczny, obywatelski element prezydencji czyli murale w stolicach Grupy Wyszehradzkiej. W Warszawie można ten mural obejrzeć na Powiślu. Zachęcam do obejrzenia go, bo jest to ciekawa formuła graficzna w konwencji street art, promująca naszą prezydencję. To tyle z mojej strony, panie przewodniczący.

Dziękuję państwu za cierpliwość i wysłuchanie mojej prezentacji.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję panu ministrowi. Proszę państwa, otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pan poseł Krystian Kamiński zgłosił się, proszę bardzo.

Poseł Krystian Kamiński (Konfederacja):

Wysoka Komisjo, panie ministrze, dziękuję za tę prezentację. Miałbym bardziej szczegółowe pytania odnośnie do działania Grupy Wyszehradzkiej.

Pierwszy temat to Chiny. Jednym z ważnych formatów współpracy międzynarodowej w naszym regionie to format 16+1, którego wagę wyznacza właśnie pozycja Chińskiej Republiki Ludowej. We współczesnych relacjach globalnych największe obecnie państwo. Obserwujemy, jak intensywnie współpracę polityczną, ekonomiczną, a nawet edukacyjno-kulturalną z Chinami prowadzą Węgry. Czy na forum Grupy Wyszehradzkiej podejmowano w ogóle kwestię jakiejś ewentualnej koordynacji stanowisk wobec tej inicjatywy 16+1?

Drugie pytanie dotyczy praworządności w Unii Europejskiej. Polska i Węgry mierzą się obecnie z uzurpacją kompetencji przez organy Unii Europejskiej w związku z wdrażaniem postępowania w sprawie rzekomego naruszenia prawa europejskiego. Czy polska dyplomacja próbowała pozyskać polityczne poparcie pozostałych członków Grupy Wyszehradzkiej dla tego tematu? Czy szerzej w ogóle temat Unii Europejskiej, jej kształtu, jej wizji, był poruszany na grupie i czy jest jakieś wspólne stanowisko?

Kolejny temat dotyczy polityki klimatycznej, o której tu już pan wspominał, mówiąc, że były spotkania poświęcone temu zagadnieniu. Jakie jest stanowisko naszych partnerów w tej sprawie? Czy możemy liczyć na poparcie z ich strony naszego sprzeciwu wobec tej radykalnej polityki klimatycznej?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo. Kto z państwa chciałby zabrać głos? Mam informację, że także zaproszeni goście, nasi eksperci, byliby zainteresowani zabraniem głosu, ale chciałem państwa posłów dopytać. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos w dyskusji, zadać pytanie? Proszę bardzo, pan poseł Andrzej Szejna.

Poseł Andrzej Szejna (Lewica):

Chciałbym zadać pytanie panu ministrowi. Zupełnie spokojnie tym razem. Po pierwsze, powołuje się pan na premiera Orbana we współpracy z Grupą Wyszehradzką. Nie wiem, czy zwrócił pan uwagę na to co się dzisiaj dzieje, na orzeczenia TSUE, na orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka sprzed 3 godzin oraz na decyzję Komisji Europejskiej właściwie o zawieszeniu, czy o renegocjacji, Węgierskiego Krajowego Planu Odbudowy, wartego 7.200.000 tys. euro, w związku z niewłaściwym systemem kontrolowania korupcji w tym kraju.

Przyznaję, że nie widziałem całości pana wystąpienia, bo przyszedłem spóźniony, więc nie będę się wypowiadał w tej sprawie. Natomiast chcę zapytać o ważne sprawy, bo to jest dzisiaj kluczowe dla Polski. Czy pan zdaje sobie sprawę, że mając w Grupie Wyszehradzkiej, w Unii Europejskiej, jedynego sojusznika, jakim jest pan premier Orban, w sytuacji, w której doszło do porozumienia między USA a Niemcami dotyczącego Nord Stream 2

oraz że w tym porozumieniu została uwzględniona tylko Ukraina, mając świadomość, że Polska w ogóle nie jest jakimś graczem, partnerem, czy pan mógłby się do tych kwestii również ustosunkować?

Rozmowa o samej Grupie Wyszehradzkiej, o historycznych wydarzeniach, w sytuacji, kiedy mamy do czynienia tak naprawdę z upadkiem i destrukcją wielu bardzo ważnych priorytetów polskiej polityki zagranicznej, jest bezprzedmiotowa. Uważam, że powinien pan na dzisiejszej Komisji, skoro została zwołana w tym ważnym momencie, do tego się odnieść.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo. Oczywiście temat dotyczy posumowania prezydencji Grupy Wyszehradzkiej. Pytania pana posła, ważne, bo kwestie są rzeczywiście jedne z najważniejszych w naszej rzeczywistości, ale one trochę rozwijają tę kwestię. Proszę bardzo, czy ktoś z państwa jeszcze chciałby zabrać głos? Może zrobimy tak, proszę państwa. Poproszę jeszcze w tej chwili panów ekspertów. Kto z panów chciałby zabrać głos, ewentualnie uzupełnić wątki poruszone podczas dyskusji i prezentacji przez pana ministra i później pana ministra poprosiłbym o odniesienie się do tych kwestii.

Sekretarz stanu w MSZ Szymon Szynkowski vel Sęk:

Przepraszam, czy mogę jeszcze przed wypowiedziami ekspertów krótko?

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Proszę bardzo.

Sekretarz stanu w MSZ Szymon Szynkowski vel Sęk:

Panie przewodniczący, rzeczywiście jednej rzeczy zabrakło w mojej prezentacji, a chciałbym jednak wyprzedzić elementy, które zasygnalizowane mogą zostać w wypowiedziach ekspertów.

Mianowicie bardzo dobre wypełnienie naszej prezydencji dodatkowymi aktywnościami, np. Instytutu im. Wacława Felczaka. Mówię o wydaniu specjalnego albumu poświęconego współpracy wyszehradzkiej, niezwykle interesującego, wielowątkowego. To ogromna praca poświęcona różnym wymiarom naszej współpracy wyszehradzkiej – praca analityczna. Na mapach przedstawiona jest specyfika rozwoju demograficznego poszczególnych państw, różnic w podziale administracyjnym. Omówione są niemal wszystkie sfery, jest to bardzo ciekawe. Bardzo doceniamy, że ta publikacja pojawiła się podczas naszej prezydencji, chociaż jest to autorska inicjatywa Instytutu Felczaka, ale doskonale wpisała się w cele naszej prezydencji.

Druga publikacja – Polskiego Instytutu Ekonomicznego o wymiarze ekonomicznym naszej współpracy. To były dwie dodatkowe rzeczy, które nie były wprost, nie wynikały z naszych aktywności realizowanych przez jednostki ministerialne, ale doskonale się w te cele wpisały. Przepraszam, ale chciałem też oddać uczciwie zasługi, widząc, że jest pan dyrektor Instytutu Felczaka, podziękować za tę aktywność.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo. Mam właśnie zgłoszenie pana profesora Macieja Szymanowskiego, Instytut im. Wacława Felczaka. Proszę bardzo. Tylko prosiłbym o uruchomienie mikrofonu.

Dyrektor Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka Maciej Szymanowski:

Dziękuję, panie przewodniczący, panie marszałku, szanowne panie i panowie posłowie. Myślę, że polska prezydencja w Grupie Wyszehradzkiej ma powody do zadowolenia i do pogratulowania sobie.

Deklaracja premierów, o której wspomniał pan minister, zawiera gigantyczną liczbę punktów i gigantyczną liczbę płaszczyzn wspólnych interesów. Jeśli na nią spojrzymy, to szybciutko dojdziemy do wniosku, że w okresie międzywojennym nie tylko taka deklaracja nie mogłaby mieć miejsca, ale nawet taki pomysł, chyba nikomu, a przynajmniej mało komu, przyszedłby do głowy. To bardzo istotna zdobycz polskiej prezyden-

cji. Na pewno aktywność Komisji Spraw Zagranicznych, którą czasami miałem okazję śledzić, dowodem czego jest również ta broszura, myślę, że również powinna generować wysoką ocenę. Decyzja podjęta podczas polskiej prezydencji o zwiększeniu Funduszu Wyszehradzkiego właśnie na wymianę młodzieżową, w którą się osobiście zaangażował pan minister, jest bez wątpienia po stronie plusów.

Co jest po stronie minusów? Wydaje mi się, że powinniśmy większą uwagę, nie tylko w czasie polskiej prezydencji, ale w najbliższych latach na pewno, zwracać uwagę na rzeczy, które się dzieją w przestrzeni publicznej i medialnej, gdzie mamy do czynienia z pewną wojną informacyjną nakierowaną w ogóle na Grupę Wyszehradzką i na poszczególne państwa.

Po drugie, bardziej zadbać o widoczne znaki współpracy wyszehradzkiej, zarówno w ramach państw wyszehradzkich, jak i na zewnątrz. Specjalnie przyniosłem taki pilot do translatora językowego z Senatu Republiki Czeskiej, który wylądował już, niestety, w magazynach. Ten pilot dosyć dobrze pokazuje, że są 3 języki kongresowe i 3 języki Grupy Wyszehradzkiej, jako najważniejsze. Wewnątrz jeszcze powiem, że kolejność jest odwrotna, to języki Grupy Wyszehradzkiej wyprzedzają język niemiecki chociażby. Jeszcze przed pandemią ten gadżet wylądował w magazynach. To pokazuje, że być może należałoby się zastanowić nad tym, aby zaangażowanie senatów oraz izb niższych w wydarzenia międzynarodowe wyszehradzkie było większe, jak tylko pandemia ustąpi.

Po trzecie, chciałbym zwrócić uwagę pana ministra na – chyba jednak potrzebę – po 3 falach redukcji personalnych w naszych placówkach w Pradze, Budapeszcie, Bratysławie na początku lat 90., potem na początku lat 2000 i ostatniej fali 2012–2013, aby te placówki wzmocnić pod względem personalnym. To nie do końca jest dobra sytuacja, kiedy działają jednoosobowe wydziały w tak kluczowych stolicach z punktu widzenia polskiej polityki zagranicznej. Wzmocnić szczególnie o młodych dyplomatów, którzy powinni oczywiście wcześniej odebrać odpowiednie przygotowanie specjalistyczne. Jeżeli pan minister uzna, że Instytut Felczaka, chociażby poprzez swój program stypendialny, mógłby się tu w jakiś sposób włączyć w szkolenie przyszłych dyplomatów, jesteśmy do dyspozycji.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo panu profesorowi. Czy pan doktor Dominik Héjj chciałby zabrać głos? Dziękuję. Mam zgłoszenie, proszę bardzo.

Prezes Związku Cyfrowa Polska Michał Kanownik:

Dziękuję, panie przewodniczący. Michał Kanownik, prezes Związku Cyfrowa Polska. Panie przewodniczący, panie ministrze, w swoim imieniu, ale również w imieniu kolegów z pozostałych krajów Grupy Wyszehradzkiej, z którymi od roku tworzymy cyfrową Grupę Wyszehradzką, branżową, chciałbym podziękować za takie mocne podkreślenie cyfrowości podczas naszej prezydencji. To jest ruch w bardzo dobrym kierunku.

Natomiast jednocześnie chciałbym zwrócić uwagę i zapytać pana ministra, jak państwo postrzegacie realizację praktyczną Deklaracji Cyfrowej, która została podpisana w Krakowie, gdyż widzimy, że poza powołaniem komitetu, tego wirtualnego sekretariatu, na tle kolegów z Budapesztu czy Bratysławy, którzy są najbardziej chyba aktywni w tej sferze, w Polsce stosunkowo niewiele się zadziało w zakresie praktycznej realizacji, wdrożenia tej deklaracji. Czy państwo planujecie zwiększenie aktywności również po zakończeniu prezydencji, byśmy trochę dogonili kolegów z innych krajów?

My oczywiście, jako branża, pracujemy ściśle z kooperantami, czy to na Węgrzech, czy na Słowacji, ale w Polsce brakuje nam trochę takiej praktycznej współpracy w zakresie wdrożenia, uruchomienia tej deklaracji, żeby ona przeszła od słów do czynów. Czy w tym zakresie państwo również, już po prezydencji planujecie jakieś dodatkowe działania, aktywności, żeby to nie pozostało tylko na zasadzie ładnych słów, ale też czynów? Chociażby na tle Trójmorza, gdzie część cyfrowa, również w Polsce, jest bardzo aktywnie prowadzona i tam urastamy do rangi lidera, w Trójmorzu w zakresie cyfrowej gospodarki, tak w Grupie Wyszehradzkiej troszeczkę tego brakuje. Oczywiście chętnie pomożemy i wesprzemy, ale brakuje nam troszeczkę inicjatywy ze strony rządu w tym zakresie.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo, ale dopytam pana. Czy jakieś ewentualnie sugestie, czy propozycje na wzór trójmorskich miałaby pańska organizacja?

Prezes Związku Cyfrowa Polska Michał Kanownik:

Tak. Wspólnie, jako Digital V4, opracowaliśmy listę projektów, inicjatyw cyfrowych między naszymi krajami do realizacji. Począwszy od budowy kompetencji cyfrowych, po już takie czysto biznesowe współprace między firmami z naszego regionu. Chętnie podzielimy się takimi inicjatywami. Lista obejmuje kilkanaście działań, jeden projekt został zgłoszony wspólnie przez nas do Funduszu Wyszehradzkiego do realizacji, z zakresu właśnie kompetencji cyfrowych młodzieży, ale jest tam cały szereg działań, zarówno miękkich w sferze konferencyjno-warsztatowych dla regionu, jak również są bardzo konkretne projekty, które przyniosłyby efekty ekonomiczne dla naszych krajów.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo panu prezesowi. Czy jeszcze są jakieś zgłoszenia? Nie ma. W takim razie panie ministrze, czy mógłby pan odnieść się do tych uwag, pytań? Proszę bardzo.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Szymon Szynkowski vel Sęk:

Dziękuję, panie przewodniczący. Zaczynając od pytań pana posła Kamińskiego. Pan poseł stawiając pytanie, w zasadzie postawił też tezę dotyczącą formatu 16+1. Wydaje mi się, że w sprawie tej tezy można też prowadzić pewną dyskusję, ale nie będę się w tej chwili do tego odnosił, bo to jest jednak poboczny temat.

Powiem tylko, że Grupa Wyszehradzka koncentruje się na kwestii koordynacji państw grupy i ich stanowisk przed posiedzeniami Rady Europejskiej, a więc na polityce unijnej, to jest pierwszy strategiczny kierunek. Drugi to polityka sąsiedztwa, zarówno jeśli chodzi o Partnerstwo Wschodnie, jak i Bałkany Zachodnie. Natomiast w ramach dyskusji chociażby o przyszłości Unii Europejskiej, był w Krakowie omawiany temat relacji Unii Europejskiej z Chinami, więc to nie jest temat, od którego Grupa Wyszehradzka jakoś abstrahuje. Natomiast nie jest to, powiedziałbym, ten strategiczny kierunek kooperacji wyszehradzkiej, odpowiadając na pańskie pytanie.

Drugi element – czy dyskutowane są kwestie unijne. Oczywiście, że tak. Oczywiście, że znajdujemy w szeregu spraw zrozumienie po stronie partnerów, jeśli chodzi o wykraczanie Unii Europejskiej poza swoje traktatowe kompetencje. Ostatnia dyskusja w tej sprawie odbyła się w Katowicach podczas spotkania premierów 30 czerwca b.r. W tej sprawie, oczywiście, w niektórych elementach premierzy mogą się różnić, natomiast co do zasady, w Grupie Wyszehradzkiej łączy nas zrozumienie dla postrzegania Unii Europejskiej jako związku państw, których suwerenność powinna być respektowana i szanowana, a ramy funkcjonowania Unii Europejskiej powinny być wykonywane w ramach obowiązujących traktatów.

Jeśli chodzi o politykę klimatyczną, łączy nas w Grupie Wyszehradzkiej wspólne zrozumienie i wspólna refleksja co do tego, że w tym obszarze nie stać krajów naszego regionu na rewolucję, tylko na ewentualne zmiany, które są zmianami bardzo koniecznymi i słusznymi, ale należy je wprowadzać w drodze ewolucyjnej, która nie odciśnie się piętnem na gospodarkach krajów, która nie odciśnie się piętnem na kosztach energii elektrycznej. Kosztów zmian związanych z polityką klimatyczną Unii Europejskiej nie mogą ponosić konsumenci w krajach Grupy Wyszehradzkiej i takie spojrzenie nas łączy.

Dziękuję za docenienie zaangażowania w kooperacji wyszehradzkiej naszej prezydencji w kwestie agendy cyfrowej. Zwracam uwagę, że to jedyny obszar tematyczny wyróżniony poza ogólną deklarację premierów na szczycie w Krakowie, pokazuje to wagę tego obszaru dla kooperacji. Zwracam też uwagę, że szczyt w Krakowie to 17 lutego b.r., dzisiaj jesteśmy nieco za połową lipca, więc nie minęło aż tak dużo czasu, 5 miesięcy. Jednak w tym czasie udało się już powołać to wirtualne pole współpracy dzięki aktywności Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i tam zaczepionych spraw dotyczących cyfryzacji. Myślę, że będą dalsze kroki, ale to też w kooperacji z naszymi węgierskimi partnerami, którzy przejęli od nas prezydencję.

Natomiast zapewniam, że agenda cyfrowa była bardzo wysoko w planie naszego przewodnictwa. Nawet pierwotnie, zdradzę tutaj, że pierwszy szczyt, który miał otwierać

nasze przewodnictwo, był zaplanowany jako szczyt poświęcony tej tematyce. To był plan jeszcze, że tak powiem, przedpandemiczny. Później trochę wszystko się zmieniło i ewoluowało. Natomiast pozostał wysoko w agendzie i dlatego był na szczycie w Krakowie.

Co do pytań pana posła Szejny, one nie dotyczą tematyki dzisiejszego spotkania. Zresztą pan poseł Szejna miał okazję ostatnio powiedzieć, że polska polityka zagraniczna nie istnieje i że ja również, jako polski wiceminister spraw zagranicznych, nie istnieję. Ponieważ jedną z kluczowych zasad rządzących polityką zagraniczną jest zasada wzajemności, to pozwolę sobie w tej sprawie zastosować wobec pana posła zasadę wzajemności w tym poglądzie. Ułatwił mi to pan, bo pytania są spoza zakresu naszego dzisiejszego spotkania.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę państwa, w materiałach, które państwo otrzymali i które są do państwa dyspozycji, zawarte są informacje dotyczące aktywności parlamentarnej, w tym Komisji Spraw Zagranicznych.

Na dwie kwestie chciałem zwrócić państwa uwagę. W spotkaniach , które odbywały się online, czyli przez wideokonferencje w ramach Grupy Wyszehradzkiej z udziałem przedstawicieli państw bałtyckich, w których delegacja Komisji Spraw Zagranicznych brała udział, pojawiał się wątek chiński. Uzupełniam odpowiedź na pytanie pana posła Kamińskiego. W głosach niektórych przedstawicieli, miedzy innymi z Czech czy z państw bałtyckich, pojawiły się głosy troski i przestrogi przed ekspansywną polityką chińską. W kontekście 16+ pojawiał się ten wątek również w odniesieniu do kwestii cyfryzacji, stąd moje pytanie do pana Kanownika jeśli chodzi o nowe technologie. Nie wszyscy tę kwestię podnosili. Można założyć, że jest pewna różnica zdań w tej kwestii.

Natomiast na pewno mocniejsza różnica zdań była wyeksponowana we fragmentach, gdy mówiliśmy o przyszłości Unii Europejskiej. W tym miejscu jest różnica zdań. Tak jak w naszym parlamencie i nie tylko w naszym parlamencie. Niektórzy przedstawiciele w naszym parlamencie, także w Komisji, są za tym, żeby dążyć do większej centralizacji Unii, czyli w kierunku federalizacji Unii. Jest powszechna dyskusja na ten temat. Inni są przeciw, uważają bowiem, że centralizacja będzie łączyła się w konsekwencji ze zmniejszeniem znaczenia parlamentów państw członkowskich i władz krajowych. Informuję państwa, że te dyskusje były prowadzone. One w gruncie rzeczy na naszej Komisji również są podnoszone.

Trzecia informacja. Możliwość wymiany informacji, być może bezpośredniej, nie online, będziemy mieli – jeżeli ktoś z państwa będzie zainteresowany, przekażemy zaproszenie -przy organizacji kolejnej międzynarodowej konferencji „Europa Karpat” w Karpaczu podczas forum ekonomicznego, gdzie planujemy również prowadzić tematy dyskusji dotyczące przyszłości Europy, nie tylko Unii Europejskiej, a więc także z państwami, które nie są członkami Unii Europejskiej. Odnosić się będziemy także do współpracy w obszarze parlamentarnym państw Trójmorza. Będziemy zachęcać do wyciągania wniosków z dotychczasowej współpracy Grupy Wyszehradzkiej. Kwestie klimatyczne, cyfryzacji, bezpieczeństwa, nowych technologii, również będą poruszane. Kto z państwa będzie zainteresowany, proszę bardzo, otrzyma zaproszenie.

Pan poseł Szejna jeszcze raz, proszę bardzo.

Poseł Andrzej Szejna (Lewica):

Bardzo bym jednak prosił, żeby pan minister nie chował głowy w piasek i nie obrażał się , ponieważ dyskusja polityczna ma to do siebie, że padają ostre argumenty i ostre słowa, ale naprawdę, skoro pan tu jest, przed Wysoką Komisją, a dzieją się sprawy bardzo ważne dla Polski, chciałbym usłyszeć od wiceministra spraw zagranicznych, czy jest jakakolwiek koncepcja wyjścia z tej sytuacji, która zaraz może doprowadzić do utraty przez Polskę środków unijnych.

Jaka jest koncepcja dalszej polityki reprezentacji polskich interesów przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej?

Wie pan, mogę złożyć wniosek o zwołanie Komisji w tej sprawie do pana marszałka i pewnie, jak zwykle, go uwzględni, ponieważ jest otwarty na dyskusję. Takie zachowanie, że pan nie będzie odpowiadał, bo pan jest obrażony, jest po prostu śmieszne.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Nie odniosłem, proszę państwa, wrażenia, że ktoś jest obrażony. Tematy rzeczywiście wykraczają trochę poza temat Komisji. Panie ministrze, jakby pan był uprzejmy odpowiedzieć, to bardzo bym prosił. Jeżeli będzie taka potrzeba, to zwołamy posiedzenie Komisji poświęcone temu zagadnieniu. Czy pan chciałby uzupełnić swoją wypowiedź?

Sekretarz stanu w MSZ Szymon Szynkowski vel Sęk:

Panie przewodniczący, zupełnie błędne wrażenie odniósł pan poseł Szejna, że jestem o cokolwiek urażony.

Bardzo chętnie bym odpowiedział na pytania, które pan poseł zadaje, ale tak jak powiedziałem, ponieważ pan poseł stwierdził, że polska polityka zagraniczna nie istnieje, nie wiem w związku z tym, dlaczego się tą polską polityką zagraniczną tak aktywnie zajmuje, skoro uważa ją za nieistniejącą. Dopóki w tej sprawie pan poseł nie zmieni swojego poglądu i stanowiska, to jak powiedziałem, te pytania nie mieszczą się w przestrzeni dzisiejszego spotkania i ja w tej sprawie jestem zmuszony zastosować zasadę wzajemności.

Poseł Andrzej Szejna (Lewica):

Dobrze, ale ja właśnie daję panu szansę, aby pan pokazał, że polska polityka istnieje, że pan ma jakiś pogląd. Pan właśnie utwierdza mnie w tym, że nie chce się wypowiedzieć o sprawach, które są dzisiaj największymi, gorącymi tematami w Komisji Europejskiej, w Trybunale Sprawiedliwości UE, w społeczności europejskiej. Pan mówi, że to nie są ważne tematy. Naprawdę jestem bardzo zaskoczony.

Sekretarz stanu w MSZ Szymon Szynkowski vel Sęk:

Powiedziałem, panie przewodniczący, że to są bardzo ważne tematy. Pan poseł Szejna po raz kolejny albo nieuważnie słucha, albo nie do końca rozumie to, co mówię. Bardzo chętnie bym odpowiedział na te pytania, natomiast dzisiejsze posiedzenie jest poświęcone zupełnie innemu tematowi. Bardzo bym prosił, żeby pan poseł przyjął do wiadomości to, co powiedziałem.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję. Dobrze, proszę państwa, jeżeli będzie taka potrzeba, to zorganizujemy specjalne spotkanie. Tematy są ważne, ale zachęcałbym państwa, żebyśmy podchodzili do nich poważnie, bez jakichś uszczypliwości. Każde słowo ma znaczenie. Dziękuję panu ministrowi. Proszę państwa, jeżeli więcej zgłoszeń do dyskusji nie ma w tym punkcie, mogę stwierdzić, że Komisja zapoznała się z informacją przedstawioną przez ministra spraw zagranicznych. Dziękuję panu ministrowi.

Proszę państwa przystępujemy do rozpatrzenia sprawozdania z działalności NIK w 2020 r. Przypominam, druk nr 1329 w zakresie działania Komisji. 23 czerwca marszałek Sejmu, zgodnie z art. 126 ust. 4 regulaminu Sejmu, skierowała sprawozdanie przedstawione przez prezesa NIK także do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w celu zaopiniowania. Jednocześnie skierowała to sprawozdanie do pozostałych komisji w celu rozpatrzenia w swoim zakresie działania oraz przedstawienia uwag i wniosków Komisji do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w terminie do dnia 30 lipca b.r. Proszę państwa, w związku z tym zaprosiliśmy przedstawiciela NIK. Czy jest? Jest, tak, dziękuję. Pan dyrektor Dariusz Zielecki. Proszę bardzo.

Pełniący obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli Dariusz Zielecki:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, prezentowane sprawozdanie składa się z 6 rozdziałów, w których omówiono, miedzy innymi, organizację wewnętrzną oraz wykonanie budżetu NIK oraz, i to pewnie najistotniejsze, podstawowe dane o działalności kontrolnej, w tym wyniki kontroli w świetle zadań państwa.

Trochę statystyki. W 2020 r. to są 154 tematy kontroli, przeprowadzone w prawie 1700 podmiotach. Sejmowi przedłożono 211 informacji o wynikach kontroli, w tym 99 informacji z kontroli budżetowych. Jeżeli chodzi o współpracę z Sejmem, myślę, że warto zaznaczyć, że istotna część kontroli przyjmowanych do planu pracy NIK to są tematy zgłaszane przez Wysoką Izbę. W tym miejscu, z 44 tematów rekomendowanych przez sejmową Komisję do Spraw Kontroli Państwowej do planu na 2020 r., przyjęto aż 28.

Jeżeli chodzi o wymierne efekty naszych kontroli to jest 12.000 tys. zł, które w wyniku kontroli zostaną odzyskane, pozyskane lub zaoszczędzone, to są liczne wnioski pokontrolne kierowane do kontrolowanych podmiotów, 4500 takich wniosków, w tym 122 wnioski de lege ferenda. Ponadto, skierowano do właściwych organów 55 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub wykroczenia oraz 67 zawiadomień o podejrzeniu naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Jeżeli chodzi o rozdział nr 2 sprawozdania, ten najbardziej merytoryczny, przedstawiono realizację zadań państwa w świetle kontroli NIK w podziale na działy administracji rządowej. Podkreślono także wpływ pandemii COVID-19 na funkcjonowanie państwa. Warto zaznaczyć, że właśnie z powodu pandemii, również i nasze działania zostały w jakiś sposób ograniczone, zwłaszcza, jeżeli chodzi o kontrole zagraniczne. Musieliśmy w związku z obostrzeniami covidowymi ograniczyć kontrole za granicą.

Jeżeli chodzi o wyniki kontroli będących w zainteresowaniu Komisji, to w okresie objętym sprawozdaniem, przeprowadziliśmy kilka takich kontroli. Warto wspomnieć o kontroli, która była prowadzona przez departament, który reprezentuję, Departament Administracji Publicznej NIK. To kontrola realizacji zadań administracji publicznej w zakresie udzielania pomocy humanitarnej poza granicami Polski. Kontrola wykazała, że założenia polskiej pomocy humanitarnej zostały spełnione, jednak nie wszystkie zadania realizowano zgodnie z przepisami oraz zawartymi umowami. Naszym zdaniem na szczeblu rządowym nie funkcjonował spójny system udzielania pomocy humanitarnej. Wyznaczenie ministrowi, członkowi Rady Ministrów, skutkowało tym, że istniały dwa odrębne i nieskoordynowane ze sobą do końca ośrodki rządowe, MSZ i KPRM.

Zważywszy, że pomoc humanitarna odbywa się w trudnych warunkach, często na obszarach objętych konfliktami zbrojnymi, dla sprawnego działania niezbędny jest, naszym zdaniem, jeden ośrodek koordynacyjny i decyzyjny. W tym miejscu pozytywnie ocenialiśmy system koordynacji w ramach MSZ, który zapewnia skuteczną realizacje zadań. Myślimy, że kluczową rolę odegrało odpowiednie zaplecze organizacyjno-prawne oraz wieloletnie doświadczenie MSZ, a także przyjęty i stosowany model zlecania zadań organizacjom pozarządowym.

Jeżeli chodzi o ministra do spraw pomocy humanitarnej, nie wywiązał się z obowiązku przygotowania kierunków działań, a szef Kancelarii nie uzgadniał w sposób wystarczający z MSZ założeń wydatkowania środków przeznaczonych na pomoc oraz nie zapewnił wystarczającego nadzoru nad zawieraniem i realizacją umów i zatwierdzaniem rozliczenia dotacji. Mówiąc o tej kontroli wspomnę tylko, że jest ze mną koordynator tej kontroli, pani doradca Monika Sarnico, która, jeżeli będą jakieś szczegółowe pytania, będzie służyła swoją wiedzą na temat tej kontroli.

Wspomnę również o dwóch kontrolach realizowanych przez inne jednostki organizacyjne NIK. To jest kontrola zagospodarowania majątku zlikwidowanych wydziałów promocji i handlu, inwestycji ambasad i konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej. Ministerstwo, obecnie Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, nie miało koncepcji wykorzystania pozostałego mienia, w tym nieruchomości w Casablance, Helsinkach, Londynie, Waszyngtonie i Wilnie. Proces zagospodarowania nieruchomości w Kairze prowadzony był nieskutecznie. Ministerstwo nie dysponowało kolejnymi spisami mienia oraz nie posiadało zestawień wartości aktywów poszczególnych placówek. Koszty utrzymania niewykorzystanych placówek wyniosły ponad 1500 tys. zł. Minister nie wywiązał się również z obowiązku wskazania sposobu zagospodarowania mienia likwidowanych jednostek. Decyzje podejmowali likwidatorzy i od ich sprawności i współpracy z innymi podmiotami, głównie ambasadami, zależała efektywność zagospodarowania mienia po zlikwidowanych placówkach.

Jeszcze jedna kontrola, to jest wspieranie kultury i oświaty na wschodzie przez służbę zagraniczną. MSZ nie zapewniło wykorzystania środków przeznaczonych na wspieranie kultury polonijnej zgodnie z celami oraz zasadami określonymi w rządowym programie współpracy z Polonią i Polakami za granicą. Urzędy konsularne nie były przygotowane organizacyjnie do realizacji projektów. Co prawda, urzędy zwracały się o wsparcie do centrali, bo wiadomo, że w urzędach konsularnych jest problem z obsadą kadrową,

ewidencją księgową. Po prostu obsada kadrowa jest niewystarczająca. Brakowało także monitoringu, rzetelnej kontroli zleconych projektów.

Jeżeli chodzi o przyszłość, na 2021 r. zaplanowaliśmy kolejne kontrole zagraniczne. Będziemy kontrolować probację gospodarczą Polski, między innymi cztery zagraniczne biura handlowe i cztery ambasady RP. Będziemy również promować polską żywność za granicą. Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeprowadzi tę kontrolę w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz centrali Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Niewykluczone również, że i mój Departament powróci w najbliższej przyszłości do cyklicznych kontroli doraźnych w placówkach zagranicznych. Wtedy będzie można państwu prezentować na takich spotkaniach bardziej szczegółowe informacje.

Kończąc, zwracam się do Wysokiej Komisji z prośbą o pozytywne zaopiniowanie tego sprawozdania.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję panu dyrektorowi. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Proszę bardzo.

Poseł Marek Krząkała (KO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Chciałem pana przewodniczącego poprosić, aby następnym razem, kiedy będą prezentowane informacje na temat przeprowadzonych przez NIK kontroli, był przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych i ustosunkował się do zarzutów dotyczących różnych nieprawidłowości, które wynikają z przeprowadzanych kontroli. Myślę, że nam, jako Komisji, takie wyjaśnienia się po prostu należą i stąd moja prośba, że taka obecność byłaby jak najbardziej wskazana.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo. Racja, poproszę sekretariat, żeby zwrócić się do ministerstwa w tej sprawie, jeśli chodzi o przyszłość. Czy są w tej sprawie jeszcze jakieś głosy? Jeżeli nie, to proszę państwa, wnioskuję aby Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie z działalności NIK w 2020 r. w zakresie działania Komisji. Dziękuję bardzo, rozumiem że przyjęliśmy sprawozdanie. Dziękuję panu dyrektorowi.

Przechodzimy do ostatniego punktu posiedzenia – sprawy bieżące. W tym momencie, jeżeli nikt z państwa nie ma uwag, mam jedną informację dla państwa. Chciałbym państwa poinformować, że prezydium Komisji Spraw Zagranicznych zwróciło się jakiś czas temu do prezydium Sejmu z wnioskiem o wyrażenie zgody na powołanie w ramach naszej Komisji, stałej podkomisji do spraw inicjatywy Trójmorza. Do zakresu podkomisji należałoby między innymi uruchomienie wymiaru parlamentarnego Trójmorza, współpraca regionalna w ramach tej inicjatywy i realizacji różnych projektów, a także bliższe zainteresowanie się funkcjonowaniem funduszu inwestycyjnego Trójmorza. 16 lipca tego roku prezydium Sejmu wyraziło zgodę na powołanie takiej podkomisji.

W związku z tym, informuję panie i panów posłów, że rozpoczniemy nabór osób chętnych. Zapraszam państwa posłów członków Komisji Spraw Zagranicznych zainteresowanych tą tematyką do zgłaszania chęci członkostwa w podkomisji. Kwestie wielkości komisji są do ustalenia. Standardowo wydaje się, że optymalnie 1/3 członków Komisji Spraw Zagranicznych, czyli 30%, a więc około 11 osób, taki skład powinna mieć podkomisja, w którym byłyby reprezentowane różne frakcje i różne kluby i koła parlamentarne. Proszę państwa, proponuję, aby te zgłoszenia składać do końca sierpnia, do 31 sierpnia b.r., mailowo lub telefonicznie do sekretariatu Komisji, byśmy podkomisję mogli powołać na wrześniowym posiedzeniu Komisji.

Czy jeszcze są jakieś uwagi, pytania w sprawach bieżących? Jeżeli nie, to informuję, że na tym porządek obrad wyczerpaliśmy. Protokół dzisiejszego posiedzenia zostanie wyłożony do przejrzenia w sekretariacie Komisji.

Zamykam posiedzenie Komisji.